

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Tomáše Zubka a soudců JUDr. Ivy Hrdinové a JUDr. Martina Láníčka ve věci

žalobce: **Mgr. Jiří K.**, narozený xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. Janem Kupčikem
sídlem V Aleji 579, 262 04 Nová Ves pod Pleší

proti

žalovaným: **1. statutární město Opava**, IČO 00300535
sídlem Horní náměstí 382/69, 746 26 Opava
2. Základní škola Opava, Otická 18 - příspěvková organizace,
IČO 70999252
sídlem Otická 722/18, 746 01 Opava
oba zastoupení advokátem Mgr. Andrejem Gundelem
sídlem Anenská 58/26, 602 00 Brno

o určení neplatnosti odvolání z funkce, o neplatnost výpovědi z pracovního poměru
o odvolání všech účastníků proti rozsudku Okresního soudu v Opavě ze dne 1. 10. 2021, č. j. 37 C
80/2020-147

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně **se mění** takto:

Žaloba o určení, že odvolání žalobce z pracovního místa vedoucího zaměstnance přípisem prvního žalovaného ze dne 29. 1. 2020 je neplatné, se zamítá.

Žaloba o určení, že výpověď z pracovního poměru daná žalobci přípisem druhé žalované ze dne 10. 2. 2020 je neplatná, se zamítá.

II. Žalobce je povinen zaplatit žalovaným na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů 91 100 Kč k rukám Mgr. Andreje Gundela, advokáta, se sídlem v Brně, Anenská 58/26, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dagmar Karkošková.

Odůvodnění:

1. Žalobce byl přípisem prvního žalovaného ze dne 29. 1. 2020 odvolán z pracovního místa vedoucího zaměstnance – ředitele příspěvkové organizace Základní škola Opava, Otická 18, a to podle ust. § 166 odst. 5 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále také „školský zákon“) pro závažná porušení a neplnění právních povinností vyplývajících z jeho činnosti a pravomoci na uvedeném pracovním místě. Žalobci bylo vytýkáno:

I. Nezajištění dodržení podmínek zákona o účetnictví – evidence a inventarizace majetku.

Žalobce nezajistil vedení řádné evidence a inventarizace majetku za rok 2018, protože ačkoli škola eviduje majetek v informačním systému škola on-line (dále „ŠOL“), který umožňuje automatické generování soupisů majetku, byly ke inventurám za rok 2018 doloženy soupisy, které žalobce vyhotovoval mimo tento systém v tabulkovém softwaru excel bez uvedení data porřízení soupisů. V těchto soupisech byly přitom vykázané rozdíly mezi účetním stavem a stavem doloženým inventurními soupisy majetku (účet 028 a 902). Na účtu 028 (drobný dlouhodobý majetek v hodnotě porřízení od 3 000 do 40 000 Kč) přitom byla vykazovaná účetní hodnota ke 31. 12. 2018 ve výši 8 010 073,54 Kč, na účtu 902 (jiný drobný dlouhodobý majetek v hodnotě porřízení od 501 Kč do 3 000 Kč) byl vykazován účetní stav ke témuž datu ve výši 4 173 570,22 Kč, nejednalo se tedy o majetek zanedbatelné hodnoty.

II. Nezajištění dodržení péče řádného hospodáře se svěřeným majetkem stanovených zřizovací listinou a účetními předpisy.

Fyzickými kontrolami majetku bylo zjištěno, že z kontrolního vzorku majetku ve výši 929 093,85 Kč nebyl nalezen majetek ve výši 114 555 Kč. Velká část sportovních potřeb byla v chaotickém stavu, nebylo možné určit, které potřeby jsou v majetku školy a které patří jiným sportovním klubům nebo soukromým osobám. V roce 2019 byl pořízen telefon Huawei Honor pro potřeby školní družiny, tento nebyl evidován v přírůstcích majetku, ani v seznamu inventarizace, telefon nebyl označen inventárním číslem.

III. Nezajištění podmínek pro vybírání hotovosti a jejího předávání do pokladny.

Výběr hotovosti od žáků ze strany učitelů je předáván do pokladny bez přílohy, která by prokazovala výši předávané hotovosti, příjmové pokladní doklady jsou vystavovány na hospodárku, ačkoli hotovost byla přijata od učitelů. Žalobce v roce 2017, 2018 a 2019 přebíral do pokladny finanční hotovost za provozování zájmových kroužků, ke těmto příjmovým dokladům nebyly doloženy účetní doklady prokazující výše předávané finanční hotovosti. Přijatá hotovost nebyla řádně proúčtována, byly zjištěny nesrovnalosti v evidenci zájmových kroužků vedené žalobcem. Rovněž vyúčtování byžarského výcviku v roce 2018 neodpovídalo v nákladech na jednoho žáka informaci, která byla podána rodičům.

IV. Nezajištění správného vyplacení cestovních náhrad

V. Porušení povinností při správě svěřeného majetku.

Kontrolou nájemních smluv bylo zjištěno, že oproti ostatním nájemcům byl zvýhodněn nájemce SK Pema Opava z. s., který měl v nájmu tělocvičnu, aniž byl uveden počet hodin pronájmu, byla uvedena pouze celková výše nájemného, smlouva neobsahovala termín splatnosti. Faktury za nájem byly uhrazeny opožděně (faktura splatná 12. 1. 2018 byla zaplacená 19. 10. 2018, faktura splatná 14. 1. 2019 byla zaplacená 31. 5. 2019, nájemné za rok 2015 bylo uhrazeno v roce 2017, nájemné za rok 2016 ve výši 53 200 Kč nebylo ke dni kontroly zaplacené. V roce 2019 tento nájemce užíval tělocvičnu bez nájemní smlouvy.

VI. Nezajištění vnitřního kontrolního systému.

Žalobci bylo vytýkáno neprovedení předběžné finanční kontroly před vznikem přesně specifikovaných závazků.

VII. Porušení povinnosti ze zadávacího řádu

Žalobce bez výběrového řízení od společnosti COMS NET HARDWARE s. r. o. odebíral bez objednávky či smlouvy v letech 2017 až 2019 zboží (výpočetní techniku).

Žalobci bylo dále vytýkáno nezajištění řízení školy, nesrovnalosti v učebním plánu a učebních osnovách některých předmětů, nevydání řádného školního řádu, nezajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při vzdělávání a snížení osobního příplatku v rozporu se zákoníkem práce u jedné

zaměstnankyně. Po odvolání z vedoucího pracovního místa byla dána žalobci výpověď z pracovního poměru ze dne 10. 2. 2020, protože žalobce odmítl nabídku zaměstnavatele na další pracovní zařazení odpovídající jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci.

2. Okresní soud napadeným rozsudkem žalobě vyhověl a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.
3. Soud poté, co shledal naléhavý právní zájem žalobce na určení neplatnosti odvolání z funkce, (protože je třeba respektovat zájem žalobce dále vykonávat funkci ředitele žalované 2) a odvolání žalobce z funkce bylo prezentováno v médiích), zjistil ve věci samé, že podkladem pro odvolání žalobce z vedoucího pracovního místa byly závěry protokolu č. 9/2019 o výsledku veřejnosprávní kontroly provedené podle zák. č. § 320/2001 Sb. prvním žalovaným. Z kontrolních závěrů se soudu jevila jako nejzávažnější tato zjištění:
 - nedostatky v evidenci, inventarizaci, správě, kontroly majetku a vyřazování majetku, kdy nebyl nalezen majetek v účetní hodnotě 114 455,05 Kč a byl zjištěn majetek, u kterého nelze ověřit skutečný stav v účetní hodnotě 235 224,60 Kč, když byl nalezen jiný majetek než evidovaný, majetek v evidenci organizace je popsán neprůkazně (běžecké hole, komplet běžky, vázání, hole boty, motorová sekačka), v evidenci organizace bylo majetku méně, než fyzicky nalezeno, majetek nebyl označen inventárním číslem (lyže), atd.,
 - vyhotovování soupisu majetku mimo evidenční program školaonline (dále jen „ŠOL“),
 - neprůkazný výběr hotovosti od žáků na akce pořádané školou (zejména lyžařské výcviky), školní potřeby a zájmové kroužky a neprůkazné vyúčtování těchto akcí,
 - vedení finanční hotovosti a nakládání s ní ve školní družině mimo pokladnu školy,
 - neuzavření nájemní smlouvy na nájem nebytových prostor tělocvičny s organizací S.K. PEMA na rok 2019 a nevymáhání nájemného za rok 2016, k jehož úhradě došlo až v průběhu kontroly dne 23. 12. 2019,
 - nákup IT služeb a materiálu od společnosti Comsnet Hardware s.r.o. v rozporu se „Zadávacím řádem pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu pro základní a mateřské školy“, podle kterého zakázka v na dodávku zboží a služeb od 100 000 Kč do 500 000 Kč byla vyžadována výzva nejméně 3 zájemcům, přičemž Comsnet Hardware s.r.o. nad rámec smlouvy o zajištění informačního systému dodal žalované 2) zboží a služby za roky 2016 v ceně 263 189 Kč, za rok 2018 339 624 Kč a za rok 2019 137 381 Kč; další zjištění učiněná při kontrole soud nepovažoval za významná.
4. Okresní soud dospěl k závěru, že zjištění uvedená v protokolu o kontrole nezakládala důvod pro to, aby žalobce byl okamžitě po vyhotovení protokolu o kontrole odvolán z funkce ředitele. Ve svém komplexu se jednalo o nedostatky na straně školy, jíž byl žalobce ředitelem, šlo o nedostatky jednoduše odstranitelné, žalobci však taková možnost prvním žalovaným nebyla dána. Námitky proti kontrolním zjištěním obtížně mohla vznášet ředitelka druhé žalované, která do funkce nastoupila jen několik dnů před vypršením lhůty pro podání námitek. V činnosti žalobce se vyskytovaly nedostatky v oblasti inventarizace a evidence majetku a účetní evidence, nicméně žádný z nich neodůvodňoval okamžité odvolání z funkce, což by podle názoru soudu bylo na místě například v případě prokazatelného zjištění škody. Z provedených kontrol neplyne žádná zjevná újma na straně žalovaných, ani osobní obohacení či prospěch žalobce nebo jiných osob. Z tzv. nedohledaného majetku byla ještě v průběhu kontroly část majetku vyřazena jako zlikvidovaná. Vyřazení majetku spadalo do kompetence druhé žalované a nepochybně se jednalo o majetek zastaralý a nevyužitelný.
5. Soud dále shledal na straně žalobce nedbalost ve vztahu k nevymáhání nájemného za pronájem tělocvičny spolkem SK Pema za rok 2016. Nájem byl uhrazen až v průběhu kontroly, proto k poškození majetkových zájmů druhé žalované nedošlo. K této situaci došlo při snaze žalobce soustředit se na hlavní cíl činnosti obou organizací, při opomíjení důsledného dodržování všech zásad hospodaření. Na straně jedné tak stojí pochybení zjištěná zejména v ekonomické činnosti druhé žalované, za které žalobce odpovídal, na straně druhé cílem druhé žalované bylo poskytování kvalitního vzdělávání, jež bylo na vynikající úrovni. Při komplexním hodnocení důvodů a okolností, za kterých byl žalobce z funkce ředitele odvolán, soud shledal jeho odvolání nedůvodným, neboť

bylo možné po žalovaných požadovat, aby žalobce nadále vykonával svou funkci ředitele druhé žalované a zjištěné nedostatky řešit vymáháním opatření k jejich odstranění.

6. Zjištění dalších kontrolních orgánů (České školní inspekce a Oblastního inspektorátu práce) nedosahují ani minimálního stupně závažnosti. V této souvislosti soud nepominul, že ke kontrolám a odvolání žalobce z funkce ředitele druhé žalované předcházela rekonstrukce školy, zázemí tělocvičny, havárie topného systému, proto nedošlo k úplnému roztrídění a správnému zařazení sportovních potřeb. Žalobci navíc nebyla dána možnost žádné obrany proti jeho odvolání, první žalovaný se tak objektivně sám zbavil možnosti významným způsobem vyhodnotit všechny okolnosti pro či proti odvolání žalobce z funkce. Jelikož odvolání žalobce z funkce ředitele druhé žalované bylo neplatné, nemohla mu být platně dána ani výpověď z pracovního poměru pro tzv. fikci nadbytečnosti podle § 73a odst. 2 zákoníku práce. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 150 o. s. ř. s poukazem na to, že nebylo v možnostech žalovaných, aby předjímali, jak soud věc posoudí, s ohledem na možnost širokého výkladu a uvážení, které záleží toliko na úvaze soudu.
7. Proti rozsudku okresního soudu podali žalovaní v zákonem stanovené lhůtě (§ 204 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, dále jen o. s. ř.) odvolání. Žalovaní poukazovali na nesprávné obsazení soudu, protože došlo ke změně přisedících. Jednání okresního soudu dne 22. 6. 2021 a 24. 8. 2021 se zúčastnily přisedící Mgr. Lebedová a Helena Cypris Žůrková. V rozsudku je uvedeno, že rozhodl senát složený z předsedy senátu a přisedících Mgr. Lebedové a Blanky Rossmanithové, přičemž přisedící Rossmanithová se žádného soudního jednání, u kterého se prováděly důkazy, nezúčastnila.
8. Žalovaní dále namítali, že v posuzovaném případě byly podmínky pro odvolání žalobce z funkce stanovené § 166 odst. 5 písm. a) školského zákona, poukázali zejména na výsledky kontroly provedené prvním žalovaným v době od 3. 10. 2019 do 27. 1. 2020 zachycené v protokolu č. 9/2019. U druhé žalované byly zjištěny zásadní nedostatky v hospodaření s majetkem včetně řízení financí, nastavení a udržení systému vnitřní finanční kontroly a jejího provádění a také nedostatky v řízení školy a neplnění povinnosti stanovených školským zákonem. U žalované 2) nebyla nastavena žádná pravidla pro hospodaření s majetkem z veřejných zdrojů, nefungoval systém kontroly evidence majetku, za což žalobce nese objektivní odpovědnost. Soud prvního stupně přehlédl, že z provedených důkazů vyplývá mnoho pochybení, kterých se žalobce dopustil. Soud k některým pochybením nepřihlédl, některá bagatelizoval a odkázal se zejména na dobré výsledky ve vzdělávání žáků. Soud se nevypořádal s výpověďmi svědků, zejména Ing. R., jejíž rozsáhlou výpověď shrnul do jedné věty v odůvodnění rozsudku. V řízení bylo prokázáno množství pochybení, která se vztahovala zejména k nepostupování žalobce s péčí řádného hospodáře, která patří k funkci ředitele školy jako statutárního orgánu. Pokud škola dosahuje výborné výsledky ve vzdělávání žáků, je třeba zdůraznit, že žalovaná 2) je tzv. výběrovou školou. Okresní soud nepřihlédl řádně ke zjištěné neprůkazné inventarizaci majetku, zejména jeho evidenci mimo evidenční systém ŠOL, financím ve školní družině zcela mimo účetnictví školy, nedůvodně zaplaceným kurzům skialpinismu pro žalobce, nejasnému výběru hotovosti od žáků. Žalovaní připomněli, že po nich nelze požadovat, aby z funkce byli odvoláni pouze ti ředitelé příspěvkových organizací, kteří byli trestně stíháni, a zdůraznili, že spor se netýká soukromé korporace, ale příspěvkové organizace napojené na veřejné prostředky. Kontrolou nebyl nalezen majetek v hodnotě 114 000 Kč, další majetek v hodnotě 235 000 Kč nebyl kontrolovatelný, protože nebylo možno ověřit jeho skutečný stav (buď byl nalezen majetek v jiném počtu, případně se jednalo o jiný typ majetku nebo o majetek nedostatečně označený). Nevymáhání nájemného za pronájem tělocvičny je závažným pochybením, výše příjmů z nájmu byla zcela neprůkazná, nájem tělocvičny probíhal údajně i v době, kdy tělocvična byla prokazatelně mimo provoz z důvodu rekonstrukce. Celodenní rozpis používání tělocvičny nebyl nikdy žalobcem dodán. Na využívání tělocvičny mládeží škola obdržela účelové dotace (na stanovený počet hodin) z rozpočtu zřizovatele, dodržení účelovosti dotace tak nemohlo být zkontrolováno. Zákon nepřikazuje žalovanému 1) dát žalobci možnost podat námítky proti kontrolním zjištěním, protože kontrolní protokol se vztahuje k příspěvkové organizaci a nikoli k fyzické osobě. Žalovaní ze všech uvedených důvodů požadovali, aby rozsudek soudu prvního stupně byl změněn a žaloba byla zamítnuta.

9. Žalobce podal včas proti rozsudku soudu prvního stupně odvolání, a to proti rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, kdy obsírně vyjádřil svůj nesouhlas s aplikací § 150 o. s. ř.
10. Žalobce navrhoval potvrzení rozsudku soudu prvního stupně ve věci samé jako věcně správného.
11. Krajský soud jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o. s. ř.) přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení jemu předcházející, zopakoval dokazování obsahem protokolu o výsledku veřejnosprávní kontroly, záznamy o průběhu kontroly, sdělením ze dne 18. 3. 2020, dopisem ze dne 26. 3. 2020, odvoláním z pracovního místa, opětovným výsledkem svědků Ing. Pavly R., Mgr. Přemysla N., Kariny D- a Mgr. Ivany J., a poté dospěl k závěru, že odvolání žalovaných je opodstatněné.
12. Odvolací soud se nejprve zabýval námitkou žalovaných spočívající v nesprávném obsazení soudu. U jednání prvostupňového soudu dne 22. 6. 2021 soud zasedal ve složení předseda senátu Mgr. Karel Schiesser a přísedící Mgr. Dana Lebedová a Helena Cypris Žůrková, tento senát zasedal rovněž dne 24. 8. 2021. U jednání dne 22. 9. 2021 namísto přísedící Heleny Cypris Žůrkové byla přítomná přísedící Blanka Rossmanithová. Z protokolu o jednání je patrné, že soud prvního stupně vysvětlil účastníkům změnu v osobě přísedící tím, že se přísedící Cypris Žůrková nemohla dostavit ze zdravotních důvodů, proto byla povolána přísedící Blanka Rossmanithová (což odpovídá rozvrhu práce Okresního soudu v Opavě na rok 2021). Okresní soud u tohoto jednání postupoval podle § 119 odst. 3 o. s. ř., pro změnu v obsazení soudu sdělil obsah přednesů a dosud provedených důkazů. Další jednání prvostupňového soudu bylo nařízeno na 1. 10. 2021, jako přísedící se jednání opět zúčastnily Mgr. Dana Lebedová a Blanka Rossmanithová, u tohoto jednání byl vynesena rozsudek. Z výše uvedeného vyplývá, že změna přísedící byla provedena v souladu s rozvrhem práce a soud po změně v osobě přísedící postupoval v souladu s ust. § 119 odst. 3 o. s. ř.
13. S názorem okresního soudu, že žalobce má na požadovaném určení neplatnosti odvolání z funkce ředitele druhé žalované naléhavý právní zájem, odvolací soud souhlasí. K otázce naléhavého právního zájmu je nutné poznamenat, že na rozdíl od žaloby na určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, u které má určovací žaloba oporu v § 72 zákoníku práce, pro žalobu o určení neplatnosti odvolání z funkce ředitele školské právnické osoby tento zákonný podklad není. Takovou určovací žalobou se proto lze ve smyslu § 80 o. s. ř. věcně zabývat pouze tehdy, pokud má žalující na požadovaném určení naléhavý právní zájem. Judikatura Nejvyššího soudu je ustálena v závěru, že odvolaný ředitel školské právnické osoby, který s odvoláním nesouhlasí, má naléhavý právní zájem na určení, že jeho odvolání z funkce je neplatné, a to za předpokladu, že dosud (platně) neskončil jeho pracovní poměr u školské právnické osoby a že otázka neplatnosti odvolání z funkce již nebyla vyřešena v souvislosti se soudním rozhodnutím o neplatnosti rozvázání pracovního poměru (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2008 sp. zn. 21 Cdo 3863/2007, který byl uveřejněn pod č. 38 v časopise Soudní judikatura, roč. 2009). V posuzované věci pracovní poměr žalobce u druhé žalované skončil výpovědí, spor o její neplatnost je však projednáván paralelně se sporem o odvolání z funkce. Otázka platnosti odvolání z funkce sice může být vyřešena jako otázka předběžná v rámci rozhodování o určení neplatnosti výpovědi, ovšem pouze ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 2). Žalovaný 1) je sice spolu s žalovanou 2) pasivně věcně legitimován pro řízení o určení neplatnosti odvolání z funkce, což je důsledkem tzv. vnějšího jmenování, kdy je rozdílná osoba, jež ředitele z funkce odvolala a u které byl zaměstnán (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2008, sp. zn. 21 Cdo 854/2007, uveřejněný pod č. 111 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2008), k takové subjektivní kumulaci na straně žalované však již není právní důvod, protože v tomto případě výpověď dal žalobci přímo zaměstnavatel, tj. druhá žalovaná. Za tohoto stavu, kdy je současně projednáván jak spor o určení neplatnosti odvolání z funkce, tak o určení neplatnosti výpovědi, je důvodný požadavek, aby se platnost odvolání z funkce vyřešila přímo soudním výrokem v řízení, kterého se vedle zaměstnavatele účastní také zřizovatel, který je „autorem“ napadeného odvolání z funkce.
14. Pokud jde o věc samu, je třeba ji posuzovat vzhledem k tomu, že žalobce byl odvolán z funkce dne 29. 1. 2020, podle školského zákona ve znění účinném do 10. 7. 2020 a podle zákoníku práce ve znění účinném do 31. 5. 2020.

15. Podle § 166 odst. 5 písm. a) školského zákona lze ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace a vedoucího organizační složky státu nebo její součásti může zřizovatel odvolat z vedoucího pracovního místa z důvodů závažného porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z jeho činnosti, úkolů a pravomocí na vedoucím pracovním místě ředitele, které bylo zjištěno zejména inspekční činností České školní inspekce nebo zřizovatelem.
16. Podle § 73a odst. 2 zákoníku práce odvoláním z pracovního místa vedoucího zaměstnance pracovní poměr nekončí; zaměstnavatel je povinen tomuto zaměstnanci navrhnout změnu jeho dalšího pracovního zařazení u zaměstnavatele na jinou práci odpovídající jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci. Jestliže zaměstnavatel nemá pro zaměstnance takovou práci, nebo ji zaměstnanec odmítne, jde o překážku v práci na straně zaměstnavatele a současně platí, že je dán výpovědní důvod podle § 52 písm. c); odstupné poskytované zaměstnanci při organizačních změnách náleží jen v případě rozvázání pracovního poměru po odvolání z místa vedoucího zaměstnance v souvislosti se zrušením tohoto místa v důsledku organizační změny.
17. Ředitel školy je jako zaměstnanec školské právnické osoby (příspěvkové organizace nebo státu) povinen plnit povinnosti, které jsou stanoveny právními předpisy (zejména ustanoveními § 301 a 302 zák. práce), a pracovním řádem, vydaným na základě zmocnění uvedeného v ustanovení § 306 zák. práce. Má-li být porušení nebo neplnění právních povinností důvodem k odvolání z funkce, musí být ze strany ředitele zaviněno a musí - vzhledem k tomu, že podle ustanovení § 166 odst. 5 písm. a) školského zákona není důvodem k odvolání z funkce „každé“, ale jen "závažné" porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce - dosahovat určité intenzity. Vzhledem k tomu, že školský zákon, zákoník práce a ani jiné právní předpisy neuvádí, jaké porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce ředitele školské právnické osoby je třeba považovat za "závažné", patří ustanovení § 166 odst. 5 písm. a) školského zákona k právním normám s relativně neurčitou (abstraktní) hypotézou, tj. k právním normám, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem a které tak přenechávají soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Vyplývá z toho mimo jiné, že soud při zkoumání, zda došlo k porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce ředitele "závažným způsobem", může přihlídnout k osobě ředitele, k jeho dosavadnímu postoji k plnění právních povinností, k době a situaci, v níž došlo k porušení nebo nesplnění právních povinností, k míře zavinění, ke způsobu a intenzitě porušení konkrétních povinností, k důsledkům porušení právních povinností pro zaměstnavatele, k tomu, zda svým jednáním ředitel způsobil zaměstnavateli škodu, apod. Zákon zde ponechává soudu širokou možnost uvážení, aby rozhodnutí o odvolání z funkce odpovídalo tomu, zda po zaměstnavateli lze spravedlivě požadovat, aby ředitel u něho nadále vykonával svou funkci (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3863/2007).
18. Uvedené požadavky směřují v souladu se smyslem a účelem ustanovení § 166 odst. 5 písm. a) školského zákona k tomu, aby ředitel školské právnické osoby byl postižen ztrátou své funkce jen tehdy, jestliže opravdu porušil (nesplnil) své právní povinnosti vyplývající z vykonávané funkce a jestliže k porušení (nesplnění) těchto právních povinností došlo "závažným způsobem". Odvolací soud tedy v souladu se zákonem v projednávané věci zkoumal, zda žalobce své právní povinnosti porušil nebo nesplnil opravdu "závažně" nebo zda jeho jednání představuje nižší míru intenzity porušení (nesplnění) právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce, které nemůže vést k odvolání z funkce.
19. Podle ustálené soudní praxe nemusí být prokázány veškeré důvody, které jsou uváděny v odvolání z funkce nebo které pro odvolání z funkce existovaly, ale postačuje, aby pouze některé z těchto důvodů byly závažným porušením či neplněním právních povinností vyplývajících z činnosti, úkolů a pravomocí na vedoucím pracovním místě ředitele. Z tohoto důvodu odvolací soud uvážil, že se bude zabývat pouze důvody, které jsou uvedeny v bodech I. (nezajištění dodržení podmínek zákona o účetnictví – evidence a inventarizace majetku), II. (nezajištění dodržení podmínek péče řádného

hospodáře se svěřeným majetkem, stanovených zřizovací listinou a účetními předpisy), III. (nezajištění podmínek pro vybírání hotovosti a jejího předávání do pokladny) a V. (porušení povinnosti při správě svěřeného majetku) odvolání z pracovního místa vedoucího zaměstnance ze dne 29. 1. 2020.

20. Pokud jde o nezajištění dodržení podmínek zákona o účetnictví – evidence a inventarizace majetku, bylo žalobci - stručně řečeno - vytýkáno, že evidence specifikovaného majetku nebyla vedena v systému ŠOL, který umožňuje automatické generování soupisu majetku (což přispívá k důvěryhodnosti vedeného evidenčního systému). Žalobce k inventurám za rok 2018 doložil soupisy, které sám vyhotovil mimo tento systém v tabulkovém softwaru excel bez uvedení data pořízení těchto soupisů. Na účtech 028 a 902, které byly předmětem kontroly, byly vykázány rozdíly mezi stavem účetním a stavem doloženým inventurními soupisy majetku. Žalobce nepopřel, že tyto soupisy majetku v programu excel evidoval a svůj postup vysvětlil tím, že prováděl přesuny majetku tak, aby měl „daný učitel vše ve svém kabinetu a nebylo to rozhozeno po škole“. Žalobce byl kontrolní skupinou upozorněn, že některé inventurní soupisy majetku za rok 2018 nejsou doloženy, na což žalobce před kontrolou vytiskl ze svého počítače soupisy majetku (učební pomůcky- chybějící přírůstky a úbytky) vyhotovené v systému excel. Z protokolu o kontrole č. 9/2019 přitom vyplývá, že inventurní seznamy majetku za rok 2017 byly řádně vedeny v systému ŠOL, v roce 2018 bylo z rozhodnutí žalobce postupováno tak, jak je popsáno výše. Protokol dále obsahuje zjištění, že tisk seznamů majetku byl proveden dodatečně ve dnech 29. a 31. 10. 2019, tj. v době konané kontroly (například kabinet hudební výchovy, školní družina, kabinet fyziky). Z výpovědi vedoucí kontrolní komise Ing. R. a výpovědi hospodářky druhého žalované Kariny D. přitom bylo zjištěno, že systém ŠOL umožňuje bezproblémové vedení majetku školy i podle kabinetů; vysvětlení žalobce, že evidenci majetku v systému excel zavedl z důvodu zjednodušení evidence podle „kabinetů,“ je proto neakceptovatelné. Hospodářka D. navíc potvrdila, že o změně v evidenci majetku rozhodl žalobce proti její vůli, hospodářka však jako podřízená musela jeho příkaz respektovat. Tvrzení hospodářky, že i když byl majetek evidován v systému excel, žádné rozdíly nebyly shledány, není pravdivé. Z kontrolního protokolu vyplývá, že rozdíly nalezeny byly, protože nebyl nalezen majetek v hodnotě 114 455,05 Kč, což činí 12,31 % z kontrolního vzorku, který byl ve výši 929 093,85 Kč, dále byl zjištěn majetek, u kterého nelze ověřit skutečný stav v hodnotě 235 224,60 Kč, což činí 25,32 % z výše stanoveného kontrolního vzorku.
21. Z uvedených zjištění vyplývá, že žalobce úmyslně svým rozhodnutím o změně v evidenci inventurních soupisů mimo informační systém ŠOL porušil § 7 zákona 563/1991 Sb. o účetnictví, který vyžaduje věrný a poctivý obraz účetní jednotky, dále porušil § 29 odst. 1 téhož zákona, podle kterého je účetní jednotka povinna zjistit skutečný stav veškerého majetku a ověřit, zda zjištěný stav odpovídá stavu majetku, a v neposlední řadě porušil § 30 odst. 2 téhož zákona vyžadující, aby inventurní soupisy byly vedeny tak, aby bylo možno zjištěný majetek jednoznačně určit; povinností žalobce bylo zajistit, aby byly uvedené zákony dodrženy. Toto porušení povinností žalobce je nutno hodnotit jako závažné, protože šlo o svévolné rozhodnutí žalobce, které nemělo žádný věcný podklad, zejména ve světle skutečnosti, že do konce roku 2017 byla evidence majetku v systému ŠOL vedena řádně a žádné inventurní rozdíly shledány nebyly. Žalovaná 2) je přitom příspěvkovou organizací, hospodařící s prostředky z veřejných zdrojů, je proto nutné důsledně trvat na řádné evidenci svěřeného majetku.
22. Jelikož kontrola zjistila pochybení v evidenci majetku (mimo systém ŠOL), provedla fyzickou kontrolu majetku, čímž zjistila nedodržení podmínek řádného hospodaření se svěřeným majetkem, podrobně popsané v bodě II. odvolání z vedoucího pracovního místa. Konkrétně se pojednávalo o tom, že majetek druhé žalované vedený na účtech 028 a 902 (drobný dlouhodobý hmotný majetek) představoval ke konci roku 2018 hodnotu 12 183 643,76 Kč, šlo tedy o nezanedbatelný objem majetku. Z tohoto majetku byl vybrán ke kontrole vzorek ve výši 929 093,85 Kč, z něhož chybělo 114 455 Kč a dalších 235 224,60 Kč představuje majetek, jehož skutečný stav pro závady v evidenci nebylo možno zjistit. Z protokolu o kontrole a výpovědi Ing. R. bylo zjištěno, že kontrolní vzorek se skládal z 1/3 ze sportovních potřeb a 2/3 představoval zbývající majetek. Sportovní potřeby byly v naprostém chaosu, část sportovních potřeb byla nalezena v ředitelně (např. kolečkové běžky), další

materiál měl být ve sportovním kabinetu, který se nepodařilo zpřístupnit, protože klíče měl pouze učitel Přemysl N., který byl nemocen. Tento učitel slyšený jako svědek uvedl, že v důsledku rekonstrukce tělocvičny nechal veškerý sportovní materiál přemístit do jednoho velkého skladu, od kterého měl klíče on a školník. Kontrola se do skladu nedostala, protože svědek byl nemocen a nikdo nevěděl, že školník má taky klíče. Tvrzení svědka N. je nevěrohodné, protože kontrolní komise pořizovala každý den záznam o průběhu kontroly a ze záznamu ze dne 16. 10. 2019 vyplývá, že podle sdělení hospodářky má klíče od kabinetu tělesné výchovy pouze učitel N., kabinet nebyl tento den kontrolní skupině zpřístupněn. Zjištění popsaná v odvolání z funkce v bodě II. je nutno hodnotit jako závažná ze stejných důvodů jako je tomu u zjištění uvedených v bodě I., protože i na řádné evidenci sportovních potřeb (jako na řádné evidenci každého jiného majetku) je třeba u příspěvkové organizace trvat. Na tomto závěru nic nemění, že ve škole se nacházely také sportovní potřeby z majetku jiných subjektů (zejména SK Pema). Je nutno připomenout, že kontrola začala v říjnu 2019 a rekonstrukce tělocvičny skončila už v červnu 2019, žalobce proto měl možnost zajistit opětovné řádné uložení sportovních potřeb. Nenalezený majetek však netvořily toliko sportovní potřeby, ale i jiné věci, jako jsou televize, telefony apod.

23. Dalším důvodem pro odvolání žalobce z vedoucího pracovního místa bylo nezajištění podmínek pro vybírání hotovosti a jejího předávání do pokladny. V této souvislosti bylo zjištěno, že hotovost vybraná od žáků (za různé pracovní pomůcky, výlety, atd.) byla předávána do pokladny bez přílohy, která by prokazovala vyšší předávané hotovosti. Příjmové pokladní doklady byly vystaveny na jméno hospodářky druhé žalované, ačkoli hotovost byla ve skutečnosti přijímána od jednotlivých pedagogů. Toto zjištění odpovídá účetním dokladům, které byly ke kontrolnímu protokolu přiloženy, potvrzuje to i výpověď svědkyně D. Svědkyně potvrdila, že nedostávala doklad o tom, jaká částka byla od jednotlivých žáků vybrána na konkrétní účel, dostala pouze údaj o počtu žáků a nějakou finanční částku. Zájmové kroužky, které organizovala škola, byly placené, peníze se shromažďovaly u žalobce, který je odváděl do pokladny školy 2x ročně. Ve škole se provozovala družina, ve které se rovněž vybíraly finanční prostředky na různé kroužky a podobné aktivity, přičemž finanční hotovost takto vybraná vůbec neprocházela účetnictvím školy, až v dubnu 2018 byla zavedena pokladní kniha (patrně v souvislosti se změnou v osobě vedoucí vychovatelky). Žalobce v rámci odpovědi na otázku kontrolní skupiny původně tvrdil, že kroužky v družině nejsou zpoplatněny. Pokud bylo po žalobci požadováno dodání prvotních dokladů k prokázání vybrané hotovosti za kroužky, pak tyto doklady žalobce nebyl schopen dodat. Shora popsaným jednáním byl porušen § 11 odst. 1, § 7, § 8 odst. 1 a § 3 zákona o účetnictví, protože žalobce nezajistil, aby k pokladní hotovosti byly vystavovány řádné účetní doklady se zákonnými náležitostmi, zároveň byl porušen § 26 a 27 zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole, protože žalobce v těchto případech rezignoval na průběžnou, předběžnou i následnou finanční kontrolu. Žalobce vybrané peníze za kroužky odváděl do pokladny školy 2x za rok, což je zcela v rozporu s citovanými předpisy, navíc k penězům nebyly žádné doklady, aby bylo průkazné, z čeho se vybrané peníze skládají. Porušení těchto povinností žalobce je nutno rovněž posoudit jako závažné, protože není možno připustit, aby část finančních prostředků u příspěvkové organizace neprocházela účetnictvím daného subjektu, a nebylo tedy zjištěné, o jaké finanční částky se jedná a jak s nimi bylo naloženo.
24. Žalobci bylo dále vytýkáno, že porušil povinnosti při správě svěřeného majetku, a to v souvislosti s pronájmem tělocvičny druhé žalované. Tělocvičny na základních školách jsou hojně využívány nejrůznějšími subjekty, stejně tomu bylo i u žalované 2). Škola kontrole neposkytla přehled doby užívání tělocvičny, ačkoli bylo zjištěno, že si tělocvičnu u druhé žalované pronajímá řada subjektů. Požadavek kontrolní skupiny na evidenci užívání tělocvičny byl proto důvodný; pochybnost kontroly, že jí přehled využívání tělocvičny nebyl poskytnut záměrně, je opodstatněná. Svědek Mgr. N. uvedl, že rozpis užívání tělocvičny měl vypracovaný v počítači, toliko nebyl vyvěšen. Tomuto tvrzení odvolací soud neuvěřil, protože neodpovídá dalším provedeným důkazům. Pokud kontrolní komise předložením rozpisu požadovala, není dobře pochopitelné, z jakého důvodu ho svědek komisi nepředložil. Není pravdou, že se kontrola spokojila s předloženým rozpisem užívání tělocvičny sportovním spolkem SK Pema, jehož je svědek předsedou.

25. Kontrolou bylo zjištěno, že tento spolek má uzavřenu nájemní smlouvu na užívání tělocvičny. Ve smlouvě za rok 2017 a 2018 nebyl uveden rozsah hodin, ve kterých měla být tělocvična užívána (a za které mělo být placeno), smlouva obsahovala pouze výši celkového ročního nájmu, na rok 2019 smlouva v písemném vyhotovení vůbec nebyla uzavřena. Dohodnuté nájemné ve výši 53 200 Kč ročně nebylo řádně placeno, byly shledány prodlevy s placením nájmu v délce mnoha měsíců, nájem za rok 2016 byl zaplacen až v průběhu kontroly, která probíhala od října 2019. Žalobce byl kontrolou dotazován na právní kroky k vymáhání dlužné částky za neuhrazený nájem za rok 2016, na což sdělil, že „v rámci dobrých vztahů dodnes dlužná částka jiným způsobem nebyla vymáhána“. Nájemní smlouva za rok 2018 a 2019 navíc nerefletovala skutečnost, že tělocvična byla do června 2019 v rekonstrukci a nemohla se používat.
26. Z výše uvedeného vyplývá, že žalobce o problémech s placením nájemného ze strany sportovního spolku SK Pema věděl, a neučinil nic pro to, aby nájemné bylo řádně a včas zaplacené, přestože hospodářka D. zaplacení nájmu (bezvýsledně) urgovala. Pochybení vytýkána žalobci v bodě V. odvolání z pracovního místa je nutno hodnotit jako závažné. Kontrolnímu orgánu především nebyla úmyslně poskytnuta součinnost, neboť mu nebyl předložen (nepochybně existující) rozpis využívání tělocvičny jednotlivými subjekty, které měly tělocvičnu pronajatou. Bez evidence způsobu užívání tělocvičny, jak přiléhavě konstatovala kontrola, by se tělocvična nemohla (bez organizačních problémů souvisejících s obsazením tělocvičny více subjekty zároveň) užívat. Žalobce jako ředitel příspěvkové organizace dále závažně pochybil, pokud několik let nevymáhal po SK Pema nezaplacený nájem s absurdním poukazem na „vzájemné dobré vztahy“. Dobré vztahy mezi pronajímatelem a nájemcem jistě nelze zajišťovat tím, že žalovaná 2) jako příspěvková organizace nebude trvat na řádném placení nájmu, přestože jde o nájem z užívání veřejného majetku, který byl druhé žalované svěřen.
27. Dalšími pochybeními žalobce, která mu byla vytýkána v odvolání z vedoucího pracovního místa, se odvolací soud již nezabýval, protože výše uvedená pochybení vyhodnotil jako závažná. Na věci nemůže nic změnit ani subjektivní přesvědčení Mgr. Ivany J., která nastoupila do funkce ředitelky druhé žalované po žalobci, setrvala tam v polovičním úvazku pouze 6 měsíců, přičemž musela angažovat jednu pracovníci, aby se podílela na odstranění zjištěných nedostatků. Pokud se v průběhu času podle jejího tvrzení celá řada věcí dohledala a některé věci se odepsaly, pak je třeba zdůraznit, že evidence majetku má být vedena tak, aby se nic dohledávat nemuselo. Pro odpis majetku platí příslušné účetní předpisy, které podrobně popisuje Ing. R. v dopise z 26. 3. 2020. Z tohoto dopisu lze toliko vyzdvihnout, že majetek, který se nenalezne, nelze bez dalšího odepsat s poukazem na to, že jde o majetek již zastaralý či nepotřebný.
28. Odvolací soud tedy shledal, že v posuzovaném případě byly splněny podmínky pro odvolání žalobce z funkce ředitele žalované 2) požadované ustanovením § 166 odst. 5 písm. a) školského zákona, protože skutečnosti uvedené v bodech I., II., III. a V. odvolání z pracovního místa vedoucího zaměstnance ze dne 29. 1. 2020 představují závažné porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z žalobcem vykonávané funkce, které bylo zjištěno kontrolními orgány. Jelikož žalovaná 2) žalobci po odvolání z funkce ředitele navrhla změnu jeho dalšího pracovního zařazení na jinou práci odpovídající jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci – práci učitele a žalobce tuto práci odmítl, byla žalobci rovněž v souladu se zákonem dána výpověď z pracovního poměru podle § 52 písm. c) a § 73a odst. 2 zák. práce.
29. Odvolací soud z výše uvedených důvodů podle § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. napadený rozsudek změnil a žalobu v plném rozsahu zamítl.
30. Vzhledem ke změně prvostupňového rozhodnutí odvolací soud podle § 224 odst. 2 o. s. ř. rozhodl znovu o nákladech řízení před soudem prvního stupně, stejně jako o náhradě nákladů odvolacího řízení podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., ve prospěch žalovaných, kteří měli ve sporu úspěch.
31. Náklady řízení před soudem prvního stupně sestávají z odměny za celkem 7,5 úkonu právní služby a 4 000 Kč podle § 12 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb. a § 9 odst. 3 písm. a) této vyhlášky. Jde o přípravu a převzetí právního zastoupení, sepis vyjádření k žalobě, účast u jednání okresního soudu dne 21. 6.

2021, vyjádření žalovaných ze dne 28. 6. 2021, účast u jednání dne 24. 8. 2021, vyjádření ze dne 14. 9. 2021, účast u jednání 22. 9. 2021 a účast u vyhlášení rozhodnutí dne 1. 10. 2021, k tomu náleží 8x 300 Kč jako režijní náhrada podle § 13 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., tj. 2 400 Kč. Další náklady představuje cestovné zástupce žalovaných za tři cesty k jednání okresního soudu z Brna do Opavy a zpět, a to ke 3 jednáním, jde o 1 014 km (3x338km). Cesta byla vykonána vozem o průměrné spotřebě 7l nafty/100 km, cena nafty podle vyhlášky č. 589/2020 činila 27,20 Kč, cestovné celkem 6 393 Kč. V souvislosti s cestou vzniklo zástupci žalovaných právo na náhradu za promeškaný čas v rozsahu 8 půlhodin za 1 cestu, za 3 cesty jde o 24 půlhodin, tedy 2 400 Kč (srov. § 14 odst. 3 vyhl. č. 177/96 Sb.), náklady řízení před soudem prvního stupně činí celkem 41 193 Kč, a byly podle § 137 odst. 1 a 3 o. s. ř. zvýšeny o daň z přidané hodnoty na 49 844 Kč. Žalovaní byli zastupováni jedním advokátem, proto je žalobce je povinen zaplatit každému žalovanému polovinu výše uvedených nákladů, tj. 24 922 Kč.

32. Pokud jde o náklady odvolacího řízení, tyto představuje odměna za 5,5 úkonu právní služby (odvolání žalovaných, vyjádření k odvolání žalobce, replika k vyjádření žalobce, účast u dvou jednání odvolacího soudu 23. 3. a 5. 5. 2022 a účast u vyhlášení rozhodnutí 11. 5. 2022), k tomu náleží 6x 300 Kč režijní náhrada podle § 13 odst. 4 vyhl. č. 177/96 Sb., tj. 1 800 Kč. Další náklady představuje cestovné zástupce žalovaných ke dvěma jednáním odvolacího soudu z Brna do Ostravy a zpět, což činí 678 km (2x 339 km). Cesta byla vykonána vozem o průměrné spotřebě 7 l nafty v ceně 36,10 Kč za 1 l podle vyhl. 511/2021 Sb., cestovné činí celkem 4 900 Kč. K tomu náleží odměna za promeškaný čas podle ust. § 14 odst. 3 vyh. č. 177/1996 Sb. za celkem 16 započatých půlhodin, tj. 1 600 Kč. Další cesta byla vykonána za účelem účasti zástupce žalovaných u vyhlášení rozhodnutí odvolacího soudu, jde o cestu z Ostravy do Opavy v délce 70 km, byla vykonána vozem o průměrné spotřebě 6,2 l benzínu v ceně 37,10 Kč za 1 l podle výše uvedené vyhlášky, cestovné činí 490 Kč. Náklady odvolacího řízení tedy činí celkem 30 790 Kč, tyto náklady byly zvýšeny rovněž o DPH na 37 256 Kč. Posledním nákladem odvolacího řízení je částka 4 000 Kč na zaplaceném soudním poplatku, náklady odvolacího řízení tedy úhrnem činí 41 256 Kč. Žalovaní byli zastupováni jedním advokátem, proto je žalobce je povinen zaplatit každému žalovanému polovinu nákladů řízení před soudem prvního stupně, tj. 24 922 Kč a polovinu nákladů odvolacího řízení, tj. 20 628 Kč, celkem 45 550 Kč.
33. Odvolací soud proto zavázal žalobce zaplatit žalovaným na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů celkem částku 91 100 Kč (tj. každému z žalovaných 45 550 Kč).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **je možno podat dovolání**, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak, a to ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu v Opavě.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 11. května 2022

Mgr. Tomáš Zubek v. r.
předseda senátu